

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserat do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod veleva mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knaflcova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg 8. —

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26.

Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 190.

JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —

Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

VAŽNI SKLEPI

SVETA DRUŠTVA NARODOV

Organizacija higijenske službe na Kitajskem — Podpora Bolgariji za borbo proti legarju — Dr. Marinkovičovo poročilo o delu komisije za opij

Zeneva, 15. maja. AA. Po komemoracijskem govoru, ki ga je imel predsednik sedanjega zasedanja Sveta Društva narodov jugoslovski zunanji minister dr. Voja Marinković o pokojnem Frithjofu Nansenu, je Svet nadaljeval sejo.

Briand je obvestil svet, da je bilo v začetku letošnjega leta dokončano delo avtonomnega odbora Društva narodov za grške begunce. Grški zunanji minister Mihalakopoulos se je zahvalil Društvu narodov za vse, kar je storilo za Grčijo in grške begunce. Pri tej priliki se je z globoko pietetjo spomnil pravkar preminulega Frithjofa Nansena in njegovega človekoljubnega dela v korist grških beguncov. Mihalakopoulos se je zahvalil tudi Briandu za njegovo trajno zanimanje.

Zatem je zastopnik Cube minister Agüero Betancour sporočil svetu, da je kitajska vlada obvestila Društvo narodov, da želi z njim sodelovati v vseh vprašanih higijene. Kitajska vlada je pripravljena sprejeti organizacijo higijenske službe, kakor jo predlaga Društvo narodov. V to svrhu je že odobrila kredit v znesku milijona mehiških dolarjev. Henderson je z veseljem pozdravil predlagano sodelovanje med Kitajsko in Društvom narodov. Dr. Curtius se je pridružil predgovorniku in dejal, da bo tako sodelovanje rodilo

velike sadove, ker spada kitajski narod med največje na svetu. Japonski delegat je izjavil, da bo tudi njegova vlada z največjo pozornostjo sledila temu sodelovanju ter pomagala pri higijenski akciji.

Nato je zastopnik Cube predlagal, naj Društvo narodov dovoli Bolgarski finančno podporo, da si more izvezhati osebe, ki je potrebno za profilaktične ukrepe proti tifusu.

Sledilo je poročilo, ki ga je podal jugoslovski minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković o rezultatih dosedanjih sej odbora za opij. Svet je sprejel govornikov predlog, naj se povabi Avstrija, Egipt, Španija, Mehika, Poljska in Urugvaj, da odpošljejo v teku 5 let svoje zastopnike v komisijo za opij. Zatem je dr. Marinković izjavil, da bo Svet Društva narodov z največjim zadovoljstvom razpravljal o predlogih Turčije in Belgije, ako ti dve državi ratificirata haško in ženevsko konvencijo o opiju. Henderson je predlagal, naj bodo seje komisije za opij in vseh podobnih javne. Sledilo je ponovno poročilo dr. Marinkoviča o raznih drugih vprašanih opija. Svet je odobril razne govornikove predloge, med drugimi tudi, da naj Društvo narodov sporочи vsem državam, kako si zamišlja nove metode borbe proti opiju in njegovih destilatov. Zatem je svet

sprejel Marinkovičev predlog, naj se vsem državam sporoči načrt konvencije o proizvodnji opija. Henderson je pristavil k poročilu dr. Marinkoviča, da polaga angleška vlada veliko važnost na pobijanje opija, ki je pravi bič človeštva. Angleška vlada je pripravljena sklicati posebno konferenco držav, ki proizvajajo opij. Predsednik sveta dr. Marinković je na koncu ugotovil, da borba proti opiju vendarle napreduje in da so uspehi te borbe vedno bolj ugodni.

Zeneva, 15. maja. Na snočni seji Sveta Društva narodov je angleški zunanji minister Henderson sporočil, da je na visokem morju ladja, ki vozi s seboj 2300 zabojev opija. Ta tovor predstavlja vrednost 250.000 funtov sterlingov. Če bi se izpremenil ta opij v mamila, bi zadostoval, da se zastupi ves kontinent. Ni dvoma, da je ta opij namenjen za nezakonito trgovino z mamili. Odbor Društva narodov za boj proti tihotapstvu z mamili bo ukrenil vse potrebno, da ne bo dospel opij na namenjeno mesto. Omenjena ladja je odplula iz Bushira v Perzijskem zalivu in je imela listine, iz katerih je bilo razvidno, da je namenjena v Vladivostok. Od tega trenutka dalje je ladja izginila. Pristaniške oblasti so prejele strogo navodilo, naj ladjo ustavijo in zaplenijo ves tovor.

Velika vohunska afeta v Londonu

Boljševiški agenti so skušali pridobiti nekega slikarja iz Srbije, da bi jim preskrbel angleške tajne dokumente in potne liste od jugoslovenskega poslanstva

Pariz, 15. maja. AA. »Havas« poroča iz Londona, da priobčuje tamošnji »Daily Mail« vest o tem, da je londonska policija odkrila prevečano organizirano špijonažo v korist boljševiške Rusije. V afero je zapleten tudi neki slikar iz Srbije, ki se je nastanil v Londonu. Boljševiki so spoznali njegove sposobnosti in so ga skušali pridobiti za to, da bi preskrbel tajne dokumente, nanašajoče se na obrambo Velike Britanije.

London, 15. maja. Tukajšnje oblasti so odkrile zadnje čase široko razpredeno vohunsko organizacijo, ki jo je organizirala v Angliji Moskva. Izjava srbskega umetnika Save Popovića, da so ga hoteli sovjetski agenti pridobiti za vohunstvo, dokazuje, da je v Angliji mnogo sovjetskih vohunov, ki

svobodno vodijo angleške oblasti za nos. Na drugi strani so pozvale sovjetske oblasti v Moskvi ruske tajne agente v Angliji, naj se ne družijo z angleškimi komunisti, ki so ravno tako sumljivi angleški policiji kot boljševikom samim. Boljševiški agenti so nagovarjali Popovića naj jim prekrbi angleške tajne dokumente in od jugoslovenskega poslanstva brezimne potne liste, ki bi jih poznaje lahko rabili sovjetski agenti. Popović izjavlja, da je to odločno odklonil in je vse stvar prijavil oblastem. »Daily Mail« naglašja, da Popovičev primer dokazuje, da so sovjetski agenti že večkrat poskušali pomnožiti na ta način armado sovjetskih vohunov.

Uvedba propagandnih vlakov

Med Beogradom in Sušakom bo vozil vsako soboto poseben propagandni vlak za znižano ceno

Beograd, 15. maja. AA. Minister prometa je s svojim dopisom od 9. t. m. obvestil upravo »Jadranskega železnice«, da dovoli uvedbo posebnega propagandnega vlaka med Beogradom in Sušakom. Vlak bo vozil iz Beograda vsako soboto, vračal pa se bo v nedeljo. Vlak bo imel prostora za 500 potnikov ter 5 do 6 vagonov III. razreda in dva vagona II. razreda. Cela pot v III. razredu bo stala 225 Din. Prijave bo sprejemala »Jadranska železnica« med tednom do vsakega petka ob 15. popoldne. Vlak bo vozil samo tedaj, če se prijavi najmanj 300 potnikov. Da se prepreči zloraba, se bo od potnikov zahtevala izjava, da potujejo samo kot izletniki in da ne bodo izstopili na kakšni drugi postaji, kar ne bodo odstopili drugim svojim letkov. Kdor bo zasačen, da tega ne upošteva, bo moral plačati polno vožnjo Beograd-Sušak.

Društvo bo izdalo posebne legitimacije s slikami. Razen v Beogradu bo sprejemal vlak potnike tudi v Vinkovcih, kjer bodo vstopali predvsem potniki iz Banata. Ti potniki bodo morali plačati isto ceno za potovanje, kakor potniki iz Beograda. Ako bo imel vlak še prostora, bodo vstopali potniki lahko tudi v Zagrebu. Ti potniki bodo plačali polno ceno za pot Zagreb-Sušak, listek bo veljal tudi za vrnitev. Te ugodnosti bodo veljale do 1. oktobra t. l. Generalna direkcija in druge direkcije železnice bodo podvezle vse potrebne ukrepe za reden promet teh vlakov.

(Zaleti bi bilo, da podvezamo pristojni činitelji potrebne korake za izvedbo slinljiv propagandnih vlakov iz notranjosti države v Slovenijo, kakor tudi iz Slovenije na morje. — Pripomba uredništva.)

Zaslišanje dr. Mačka

Kot zadnji obtoženec je bil danes zaslišan dr. Maček — Begičeve izpovedi označuje za docela izmišljene — Begiču ni nikdar dal kakega denarja

Beograd, 15. maja. Za današnjo razpravo pred državnim sodiščem je vladalo izredno zanimanje, ker se je vedelo, da bo zaslišan dr. Maček. Navzoči so bili vsi zagovorniki, razpravi pa je prisostvovalo poleg zastopnikov vseh domačih listov tudi mnogo inozemskih novinarjev.

Najprej se je nadaljevalo zasliševanje bivšega podpolkovnika Begiča, ki je tudi danes vztrajal pri tem, kar je izpovedal večeraj. Zagovorniki so dokazali, da njegovih izpovedi ni smatrati za resne, ker je duševno popolnoma zmehčan in se sam ne zaveda, kaj pomenijo njegove izjave. Ob 11. je bilo njegovo zasliševanje končano, nakar je bil po kratkem odmoru priveden v dvorano dr. Maček. Dr. Maček je bil v svojih izjavah zelo precizen. Odgovarjal je mirno in odločno. Ni mu videlo, da bi bil že tako dolgo v zaporu. Pozna se mu le, da je nekoliko bolj bled, kakor je bil prej.

Dr. Maček je obtožen, da je dal Jelašiću 6000, Bernardiću pa enkrat 5000, pozneje pa še 4000 Din za nabavo orožja in za nagrado aglinih članov teroristične organizacije. Nadalje ga bremenijo obtožnica, da je po Jelašiću naročil gostilničarju

Kuntiču naj prevzame v šrambo revolverje, in končno, da je za božično število »Doma« napisal članek, v katerem se zavzema za odcepitev Hrvatske. Dr. Maček izjavlja, da sploh ni vedel za obstoj kake teroristične organizacije, marveč je dal Jelašiću denar izrecno le za podpiranje siromašnih omladincev. Z Begičem ni imel nikdar kakih poslov in mu tudi nikdar ni dal denarja. Begičeve izjave smatra za posledico njegovega duševnega stanja. Jelašić je tudi prekalil svojo prvotno izpoved, da mu je Maček naročil, naj da Kuntiču revolverje v šrambo. O članu ku pravi, da ga je res napisal, vendar pa v njem ni niti sence tega, kar trdi državni tožilec. Izpovedi dr. Mačka se ujemajo v tem, kar je že prej izpovedal na policiji in pred preiskovalnim sodnikom. O Jelašiću je še končno izjavil, da mu je bil politično bližji, dočim mu je bil Begič osebnost bolj blizu, ker ga je često spremljal domov zlasti v času, ko se je govorilo, da pripravljajo atentat na dr. Mačka. Zaslišanje dr. Mačka bo bržkone že danes končano.

Carinska borba v Avstriji

Razgovor dr. Schobra z gospodarskimi krogi — Boj med agrarci in industrijci za zaščitne carine

Dunaj, 15. maja. AA. Snočni listi priobčujejo poročilo o včerajšnjem sestanku avstrijskega kancelarja dr. Schobra in zastopnikov avstrijskih gospodarskih krogov. Sestanek je bil namenjen razgovoru o trgovinskih pogajanjih z Madžarsko in Jugoslavijo. Zastopniki industrijskih krogov so izrazili svoje nezadovoljstvo, da se v teh dveh sosednjih državah povečajo cari-

ne na industrijske proizvode, predstavniki poljedelstva pa so vztrajali na povišanju avstrijskih carin na uvoz žita in moke. Po mnenju dunajske »Neue Freie Presse« ni izključeno, da bo avstrijska vlada v primeru neuspešnih trgovinskih pogajanj z Madžarsko in Jugoslavijo uvedla v Avstriji monopol žita in moke.

Angleške zaščitne carine

Debata v angleški poslanski zbornici o zaščitnih carinah — Angleška vlada načelno za svobodno trgovino

London, 15. maja. AA. Na včerajšnji seji spodnje zbornice so v debati o proračunu trgovinskega ministrstva nekateri konzervativni poslanci obžalovali namen vlade, da odpravi zaščitne carine za nekatera industrijske. Govorniki so naglašali, da bo odprava zaščitnih carin odpravila ugodnosti, ki so jih uživale industrije in povečala brezposelnost. Poslanci so omenjali v zvezi s svojimi izjavami težko stanje čipkarske industrije v Nottinghamu.

V odgovoru je trgovinski minister Graham povdarjal, da so znašale zaščitne carine v resnici komaj 2% vrednosti uvoza v angleško državo. Medtem, ko so bile carine v veljavi, se je izvoz zmanjšal, kar se v splošnem pojavlja pri mnogih zaščitnih industrijah. Nadalje je Graham naglasil, da so se izrekle pri zadnjih volitvah tri četrtine angleških volilcev za načelo proste trgovine. Vlada je sledila mnenju volilcev in vodila zdravo gospodarsko politiko s tem, da je sklenila odpraviti te carine.

»Po mojem mnenju« je nadaljeval

Graham, »ni princip proste trgovine negativen, temveč ima v sebi veliko pozitivno silo. Nekateri konzervativni govorniki so povdarjali, da ima Francija povračilne carine, kar bi morala imeti tudi Anglija.« Minister je nato nadaljeval, da bi bila povračilna carina najslabše orožje, ki ga lahko izbere angleška država. Povračilne carine bi bile naravnost katastrofalne za mnoge angleške vodilne industrije. Govorec nadalje o trgovinskem položaju Anglije, je dejal, da je bila Anglija izstavljena od jeseni minulega leta čeli vrsti dogodkov, ki so globoko škodovali angleški trgovini in industriji. Zedinjene države so uvedle nove carine, dočim so v Indiji izbruhnili nemiri. Avstralijska, ki je imela veliko zunanjo dolga, skuša sedaj s pomočjo visokih carin znižati uvoz in povečati izvoz, da popravi svoji finančni položaj. V Kanadi je položaj mnogo boljši in angleška vlada s hvalečnostjo priznava koncesije Kanade materinski deželi v novih carinskih tarifah.

Jugoslovnski večer v Varšavi

Varšava, 15. maja. AA. Na inicijativno poljskih književnikov v Varšavi je bil prirejen v prostorih poljskega umetniškega kluba jugoslovnski večer, ki mu je prisostvoval med drugimi naš poslanik v Varšavi Branko Lazarevič, češkoslovski poslanik Václav Girsá ter osobe našega poslanstva, veliko število znanih poljskih književnikov in odličnega občinstva. Književnik Anton Bohuslavski je naglasil v svojem govoru veliko važnost jugoslovenske književnosti in potrebo zveze med Poljsko in jugoslovensko književnostjo. Nato je prof. Julij Benešić predaval o razvoju jugoslovenske književnosti in pomenu jugoslovenskih narodnih pesmi. Predavatelj je nekaj naših pesmi recital v poljskem jeziku. Poslušalci so predavatelja burno pozdravili. Lektor za slovenščino na jagelonski univerzi g. Debeljak je imel nato zanimivo predavanje o slovenski književnosti ter govoril posebno o pomenu Prešerna, Cankarja in Zupaniča. Tudi njega so nagradili poslušalci s plaskanjem.

Fochovi spomini

Pariz, 15. maja. »Matin« poroča, da bodo 6. marca 1931. izšli Fochovi spomini istočasno v Franciji in Ameriki. Ti spomini bodo vsebovali popolno zgodovino svetovne vojne. Za knjigo vlada že sedaj v francoski javnosti veliko zanimanje, ker se pričakuje, da bo Foch v svoji knjigi pojasnil marsikako doslej še zagonečno zadevo iz svetovne vojne.

Boj za premogovni zakon v Angliji

London, 15. maja. AA. Vlada je včeraj ostala v lordski zbornici v manjšini s 147 glasovi proti 26. Lordska zbornica je odbila klavzulo predloga premogovnega zakona, na podlagi katere se ustanavlja komisija za prisilno fuzijo premogovnih podjetij. Govornik vlade je dejal, da je prisilna fuzija bistvena točka tega zakona in da bo zaradi tega poslanska zbornica ponovno uveljavila zakon s to klavzulo.

Briandova spomenica

Zeneva, 15. maja. Briand je izjavil novinarjem, da bo poslal svojo spomenico glede evropske unije ne samo vsem evropskim državam, marveč tudi Ameriki, Turčiji, Rusiji in Japonski.

Italijanske strojnice za Madžarsko
Budimpešta, 15. maja. Madžarski tiskovni urad odločno demantira vesti rumunskega tiska, da je bila v Burgasu zaplenjena pošiljka italijanskih strojnic, doletenih za tajno oboroževanje Madžarske.

Reparacije v madžarskem parlamentu

Budimpešta, 15. maja. AA. Pri razpravi o ratifikaciji haških in pariških sporazumov v madžarskem parlamentu je socialni demokratski poslanec Payer imel govor ter predlagal, naj optanti, ki se jim mora izplačati odškodnina za presežek nad sto orakov, plačajo 30% prejele vsote v fond, da se bo mogla povečati penzija vojnim invalidom in njihovim vdovam. Govornik je omenil, da je Nemčija bolj odrezala kot Madžarska, ker vlada v Nemčiji demokratični režim.

Uveljavljanje Youngovega načrta

Bruselj, 15. maja. Francoski zunanji minister Briand je obvestil ministrskega predsednika Jasparsa, da so Belgija, Francija, Anglija in Italija že založile listine o ratifikaciji haškega sporazuma, dočim je Nemčija izročila svoje ratifikacijske listine že 26. marca. S tem so zaključene vse formalnosti, tako da lahko stopi Youngov načrt v veljavo, čim bo reparacijska komisija zaključila svoje delo in likvidirala, kar se bo zgodilo v par dneh.

Vse čitatelje »Slov. Naroda« y žalcu

obveščamo, da se bo dobil »Slovenski Narod« od jutri dalje v prodaji že ob 16.45 v trafikah ge. Katarine Venzig. Uprava »Slov. Naroda«.

Tatvine

Ljubljana, 15. maja. Izpred gostilne Milković na Dunajski cesti je bilo ukradeno dirkalno kolo mehaniku Slamiču Rudolfu. Kolo je vredno okoli 800 Din.

Med Kapitelsko in Poljansko cesto je našel stražnik včeraj popoldne zavoj, v katerem je bilo sveže perilo, in sicer nekaj zglednih prevlečkov, srajce in drugo perilo, vredno okoli 80 Din. Na perilu je monogram A. B. Zdi se, da je bilo perilo ukradeno in ga je tat iz neznanega vzarok vrgel proč.

S premetenim tatom se je včeraj srečal plesarski mojster Fr. Rebernik. Na Poljanski cesti št. 17. V večji hiši je srečal nez-

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize. Amsterdam 22.758. — Berlin 13.785. — Bruselj 7.9096. — Budimpešta 9.8987. — Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.). — Dunaj 7.9752 — 8.0052 (7.9902). — London 275.03 — 275.83 (275.43). — Newyork 56.565. — Pariz 222.36. — Praga 197.55 — 198.35 (197.95). — Trst 296.16 — 298.15 (297.15).

MORSKE RIBE

Dnevno sveža, velika izbira. Današnja specialiteta dentalov in branzinov zrezek z majonezo. Cene zelo umerjene. OPERNA KLET, Gledališka ulica 2.

Sledovi pračloveka v Potočki zijalki

Koščen izdelki pračloveka, ki jih je izkopal profesor Brodar iz Celja

Ljubljana, 15. maja.

Društvo za raziskovanje jam je priredilo na člane III. slovenskega kongresa geografov in etnografov jamsko razstavo, ki naj pokaže, kaj se je doslej delalo v naših jamah. Razstava bo od petka do inel. nedelje odprta tudi občinstvu.

Balkonska dvorana na univerzi, kjer se vrši razstava, nudi kaj pestro sliko: razstavljene so oprema naših jamarjev, bogat fotografski material, floristi in prečni jam, zbirke jamek in živali, kapniki in flora jamskih vhodov, jamska literatura, kosti in jama pokopanih žverih itd.

Zanimanje vzbujajo predvsem okostje medvedov, brlogarja iz Mokriške jame, ki ga je odstopil za razstavo naš muzej. Na desno od njega so razstavljene številni artefakti — koščen izdelki pračloveka (83), ki jih je izkopal prof. Brodar iz Celja v Potočki zijalki na Oševcih, prvi na našem ozemlju odkriti paleolitni postaji (iz starejših kamene dobe).

G. prof. Brodar je bil tako ljubezniv, da mi je komentiral skrbno sortiran koščen material, ki zavzema doberšen del razstave. Poleg že omenjenih koščenih izdelkov pračloveka je razstavljeno izredno dobro ohranjeno lobanjo jamskega medveda s školnicami (nosnimi kostmi), medvedje kosti (spodnji deljasti, ki je bila pračloveku za sekuro), embrio jamskega medveda, njegove zobe (služile so pračloveku za nože), spodnje deljasti z umetno izviranimi luknjami, kosti, ki jih je pračlovek uporabljal za ročaje, kolčne skledice (prevrtane), povprečne in v podolžni prelome kosti (služile so za razno orodje), koščen strpalce itd.

— Kako naj si razlagam preluknjane kosti?

— To vprašanje še ni rešeno. Radi teh luknjic se pričakuje še obširnejša diskusija. Ogledal sem si tudi fotografije, florise in profile, vzbujajoče v znanstvenem svetu največje zanimanje za najdbo, ki je neprecenljivega pomena za spoznavanje ledene dobe v Alpah.

V svojih spisih — izšli so že v več publikacijah — pripoveduje Brodar, da krožijo o Potočki zijalki — podzemski jami, ki ne gre v globino, temveč samo zija — razne pripovedke in pravljice. Zijalko deli na 4 oddelke, katerih vsak meri v zračni trti 25 do 30 metrov: v svetli del (Solčavani vedo mnogo o neizmernih zakladih, ki so v tem delu jame), mračni del, poltemni strmi del in popolnoma temni zadnji del. Tu ima strop obliko mogočnega oboka in doseže največjo

razdaljo od tal v vsej jami, namreč 8 metrov.

Pretežni del izkopavanja se je vršil v zadnjem delu zijalki, kjer je 20—25 m široka. (Ob vhodu je široka 17 m, a v sredini 40 m).

Najbolj zanesljiv dokaz o nekdanji navzočnosti človeka so njegovi artefakti. Kljub pahljivemu iskanju ni bilo mogoče tu nikjer opaziti kamenitih izdelkov; vsi najdeni artefakti so izključno le iz kostnine. Zanimivo je zlasti artefakt-šivanka, izdelana iz votle kosti kakšnega večjega ptičja ali morda glodalca. Uporabljala se je šivanka, ki je izredno gladka, najbrž na tale način:

Prehistorični krojač je nit, ki mu je služila za šivanje kože, najprej na enem koncu zavozljal. Prosti konec niti je porinil pri spodnjem koncu šivanke skozi vso osrednjo votlino šivanke ter nit spredaj nategnil, tako da je obdržal vozlo trdno v zaseki spodnjega dela. Nit je nato zasukal nazaj, da je prišla v vzporedno lego s šivanko in jo morada sedaj še na drugem koncu zavozljal, kar pa bistveno ni potrebno. Ker je z drugim šilom že prej preluknjala kožo, je z razmeroma ne preveliko silo porinil ostrino šivanke skozi luknjo v koži; prva obrobna zareza je služila pri tem nohtu na palcu kot oporišče. Radi debelosti kože in doge dilake pa šivanke na nastrojni strani še ni mogel prijeti. Zato je moral iti s prsti nižje po šivanki in uporabiti kot oporišče silo na isti način kot prej še drugo zarezo. Sedaj šele je lahko zagrabil za šivanko na nasprotni strani in jo potegnil skozi kožo z nitjo vred.

Nebroj koščenega materiala iz Potočke zijalki še ni sortiran in pregledan — zlasti radi pomanjkanja prostora in časa. Saj mora najditelj opravljati težko službo na šoli in more uporabljati le razmeroma malo časa za znanstveno delo. Umetnost bi bilo, da bi mu odločilni činitelji pripomogli k daljšemu, vsaj enoletnemu plačanemu dopustu, kajti le na ta način bo mogoče ogromen material za silo sistematično obdelati.

Glavna dostopa k Potočki zijalki sta:

a) Izhodišče Celje: s savinjsko železnico do Smartnega ob Paki, s poštnim avtomobilom 45 km do Solčave, nato 20 minut peš v smeri Logarjeve doline, odtod precej strmo k Sv. Dubu (1250 m, 1½—2 ure) ter 1—1½ ure k jami.

b) Izhodišče Ljubljana: z Gorenjsko železnico do Kranja, z avtomobilom na Jezar-sko, preko državne meje v Belu, nato še pred Železno kaplo peš v 3—4 urah k jami.

made je sodeloval pri vseh pogodbah z našo republiko, znan je z našo diplomacijo, posebno pa s častniki, med katerimi ima mnogo dobrih znancev, prijateljev in čestilcev. Kot poslanik v Bruslju si je pridobil general Pešić sloves diplomata svetovnega formata, torej sloves, kakršnega je imel doslej kot vojak. Njegovo imenovanje v Prago pomeni torej za našo državo čast. Na naši javnosti je, da ohrani prijateljsko razmerje, kakršnega je doslej vedno imela do reprezentantov bratske države in naroda. Bilo bi pa želeli, da bi v duhu iskrenega bratstva še bolj sodelovala z novim poslanikom za še tesnejše zblizanje obeh narodov in držav. Poslaniku Pešiću želimo v Pragi obilo uspehov, nal mu bo bivanje med nami čim prijetnejše, naj se počuti kakor med brati.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Ptice imajo svoja gnezda, lisice brloge...

Kako stanujejo oni, ki ne morejo plačevati povišane najemnine

Ljubljana, 15. maja.

Pisali smo že, kako prebivajo žrtve stanovanjske bede v barakah, pa tudi kako prebivajo v vagonih in končnicah kako prebivajo pod milim nebom, komaj da imajo iz cunji postavljen šotor, pod katerim čakajo na boljše čase. Tem revežem, ki nimajo pošteno strehe nad glavo, moramo pristeti številni »garažarji«. To so oni, ki stanujejo v garažah, največ jih je na Glincih.

Po vojni so na Glincih sezidali velik kompleks garaž blizu Golobove tovarne. Neko podjetje je imelo tu shranjene svoje avtomobile in delavnice. Podjetje je pa kmalu propadlo in lastnik garaž je postal nek ljubljanska banka. Ker se za avtomobile že ne najde primerna streha, za ljudi pa težko, so garaže preuredili v stanovanja. To se pravi, nič jih niso preuredili, samo rekli so, da jih oddajo za stanovanja in iz garaž so šle garažarji na pravilni stanovanjski in tedaj je bil marsikdo vesel, da je dobil garažo za stanovanje.

Kakšna je garaža, vsakdo dandanes v dobi avtomobilizma ve. Spredaj velika vrata, notri pa štiri gole stene na grobo obmetane, strop in betonska tla. Vse skupaj je betonsko votla točka, v kateri se je avtomobil, posebno če ni najcenejši znamke, počutil gotovo prav dobro. Človek je pa v njem kakor v ječi. Avtomobil ne rabi oken in tudi ne predsobe in kuhinje, kaj šele stranišča. Do svetlobe avtomobilu sploh ni, zato so tudi velika vrata brez oken in prinjala svetlobo v garažo samo skozi ozko podolgastrano špranjo nad vrati. V take garaže so se vselile stankanje, ki so jim hišni posestniki odpovedali kolikor količnik človeške stanovanja s sobico in kuhinjo, ker ni so mogli plačevati zvišane najemnine. Za 200 Din je dobil čevčar, cestni prometnik in drugi stanovanje. Za mesečnih 200 Din je postal garažar in še vesel je bil najbrž, da ni postal barakar ali skavt tam kje na Trnovskem pristanu pod milim nebom, saj ni, kakor pravi skavt, brez družine, ima zgarano ženo in tri ali štiri otroke.

Garažarji so pripeljali svoje poštivo in naredili iz garaže stanovanje. Arhitekti tega ne razumejo in tudi navaden človek s poštenim stanovanjem ne more razumeti, kako je mogoče iz garaž napraviti celo stanovanje. Pa je le mogoče! Samo malo fantazije treba. Takoj, ko vstopiš, si v predsobi. V kotu je mizica in druge take zadeve, ki spadajo v predsobo. Pod stropom je galbica, v njej pa škorec. Iz predsobe stopiš, pa ne skozi vrata, v delavnico. Tu je miza s perilom, ki ga žena krpa, ali mizica z dreto in koptiš, kjer si čevčar služi svoj kruh. Posebna prostora

za spalnico ni, ta je takoj poleg delavnice. Delavnica je na desni, spalnica pa na levi. Ob levi steni vzdolž delavne mizice stoji namreč postelja. No, in potem pride kuhinja. Čisto ameriški sistem. Steno so prevrtali in napeljali dimnik od gasperčeka skozi luknjo. Gasperček predstavlja kuhinjo in pa nekaj lončev in skled, ki vise na steni. Ko so vrtali steno za dimnik, se je razmaja tudi strop, tako da ga je bilo treba podpreti z desko. To je pa Damoklejev meč nad glavo gospodinjice. Saj se naide tudi v vsakem poštenem stanovanju kaj sličnega. Kje je pa kopalnica, kje toaleta, boste vprašali. Kje čb biti, če ne pod posteljo in pa oni lavor v kotu, kaj bi bil drugega kot kopalnica. Stene kraste fotografije iz lepih in dobrih časov, ko je bil on kanonir na končnici, ona je pa imela visoko frizuro. Njegov kovčeg iz teh časov je v predsobi kakor divjan ali otomana.

Tako žive garažarji. V eni sobi biziroma v garaži imajo celo stanovanje. Možno je žena spita na eni postelji, otroci pa begve kje. Najmlajši spi vsekakor v otroški postelji, za katero je bilo še prostora za delavnico. Najstarejša hčerka hodi že v meščansko šolo. Fant tudi že zori. Zakonca sta pa tudi iz krvi in mesa. Njuna narava zahteva svoje, kakor narava vsakogar. Težko je res v takem protinarnem stanovanju. In kar se tiče higijene. Pozimi so bila vrata zaprta, svetlobe je bilo malo skozi špranjo, svežega zraka pa še manj in v 2 m široki in gotovo ne 4 m dolgi kocki mora dihati pet ali šest ljudi. Zdaj je bolje, vrata so priprta in otroci se pode ves ljudi dan po dvorišču in po travniku za barako. Vse to za 200 Din mesečno. Nasprotni ima neka stranka stanovanje s sobico in kuhinjo, resnično kuhinjo, ki je ločena od sobice s steno. Tudi ta plačuje 200 Din. Garažarjam to ne gre v glavo, da oni plačujejo ravno toliko, kakor ta stranka. Kaj češ, zaletel se z glavo v zid garaže, pa ne bo bolje. Kdo ima pravico vitiati svoj nos v zadeve gospodarja? Človek bi rekel, da je to krivica in da je nesocialno, ko bi vedel, da more imeti tudi slabi prav.

Tile ptički so mi nad vse, pa tile dve poti, pa tudi tele cvetlice, ki umirajo v zatohlem zraku, je vzklilnik garažar, to je edino, kar me še veseli. Človek bi mislil, da se garažar šali ali norčuje, če pa globlje pomisliš, spoznaš, kako reven je človek s poštenim stanovanjem, ki ga nič na svetu ne veseli in kako bi bil reven šele garažar, če bi ga ne razveseljeval škorec v galbici in cvetlice v loncih in pute pod posteljo, ki so mu vsi zvesti tovariši.

O pravilni kuhi s plinom

Je včeraj pod okriljem mestne plinarne priredila predavanje firma Junker & Ruh iz Karlsruhe, ozir. Dunala v predavalnici v šentjakovski šoli, ki jo je mestna plinarna opremila z vsemi potrebnimi aparati kot stalno predavalnico za propagando mnogostranske porabe plina. Mestna plinarna pod agilnim vodstvom direktorja inž. Bartla je priredila že več takih splošno koristnih in poučnih predavanj s praktičnimi demonstracijami in je s tem že mnogo storila, da so začeli kuhati s plinom že mnogi naši privatniki in tudi zavodi, kakor n. pr. Splošna bolnica. Dečji dom, Higijenski zavod, Leonišče, Delavska zbornica, restavracija na glavnem kolodvoru, hotel Miklič, počelo pa z njim pekarne Zalaznik, Auer in še mnogo drugih. Da je kuha s plinom najbolj snažna ter odgovarja vsem zahtevam moderne higijene, dokazuje že dejstvo, da plin rabiho že skoraj vsi naši zdravstveni in higijenski zavodi, hoteli in največje pekarne. Zlasti zadnji konsumenti plina pa pričajo, da je plin tudi najcenejše in najbolj praktično kurivo.

Kako so naše gospodinjice vodstvu mestne plinarne hvaležne za ta poučna predavanja in kako se zanimajo za kuho s plinom, so pokazale včeraj s svojim obiskom, ko so naše najbolj znane mestne gospodinjice zasedle vse prostore v predavalnici. Razen njih je bilo pa navzočih tudi več gospodov, saj sta pomenite kurjave in dobra kuhinja vendar tudi med možakarji zelo cenjeni vprašanja. Posebno vestno so predavanju sledile naše mlade in najmlajše gospodinjice, ki vedo, da gre pot do srca še vedno skozi možganske žleze. Zanimivega predavanja so se udeležili seveda tudi g. načelnik upravnega odbora mestne plinarne, občinski svetnik Rupnik, direktor Bartl z osebo in celo iz Zagreba je pa prišel zastopnik zagrebške plinarne g. inž. Rožič.

Gustijozna predavateljica je med kuhanjem razložila vse prednosti kuhe s plinom, kar je prav lahko storila, ker s kuho prav za prav ni nič opraviti in med kuhanjem lahko gospodinja ali kuharica brez skrbi opravi druge posle. Navzoče dame so same kontrolirale, da je plin polovico cenejši kakor druga kurjava in da je kuha z njim lepega in mnogo hitrejša in snažnejša, ker ni niti sajastih lončev, niti pepela, temveč tudi brez nevarnosti ognja in zastrupljenja. Če pomislimo, koliko nesreč se pripeti z ognjem in elektriko, a jih ne oblaščajo novice, ker so preveč vsakdanje. Marsikatera gospodinja si bo z vpraševanje plina v kuhinjo prihranila služkinjo, večji moderni obrati pa naročajo plinska ognjišča dan za dnem, da v kratkem ne bo več zavoda, hotela in pekarn brez splošno praktičnega in ekonomičnega plina.

Gospodinjice so bile posebno vesele novega odkritja, da se na takem štedilniku speče najsočnejša pečenka brez masti in je tako okusna kakor pečenka v kmečki peči, ker pride vročina v teh štedilnikih tudi od zgoraj. Da lonci silno redko prekipijo, je tudi mnogo vredno. Zanimivo je da lonci stoji drug na drugem in vendar je bilo kosilo gotovo že v 40 minutah.

Ko je bilo kosilo: zelenjadna juha, dušeni riž, gratinirani špageti, svinjska pečenka in delikatni šarkelj — skuhano in pečeno ter je bila tudi že voda za pomivanje vroča, so navzoči pojužinali pripravljene dobrote in niso mogli prehlaviti njih okuse barve ter delikatnega okusa, gospod direktor plinarne Bartl in direktor svetovnoznane firme Junker & Ruh g. Kutschera, pa danes zadovoljna pišeta obiskovalke predavanja med svoje odjemalce. Vsi so torej s predavanjem zadovoljni, a bili bi še bolj, če bi bilo slovensko, da bi ga razumele tudi naše kuharice in služkinje. Priporočamo torej mestni plinarji, naj poskrbi za slovensko predavateljico, ki se ji bo gotovo zvalačala.

Nocoj ob 20. bo zopet predavanje s poučno in šentjakovski šoli v predavalnici z

vhodom s Plotijanske ulice. Ker je naval velik, naj si poslušalke prej rezervirajo se-deže v mestni plinarji, da jim ne bo treba stati.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Celtek, dne 15. maja 1930. Katoliški: Zofia. Pravoslavni: 2. maja, Atanas.

DANASŠNE PRIREDITVE.

Drama: zaprto.

Opera: Črne maske. C.

Kino Matka: Dvoje arc v 1/2 taktu.

Kino Ideal: Soyoka.

Kino Ljubljanski dvor: Pat in Patachon kot zeta.

Predavanje primarija dr. Demšarja v JAD Triglavu ob 20.

Razstava društva za raziskovanje jam na univerzi.

Razstava sodobne grafike v Jakopičevem paviljonu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg in Ramor, Miklošičeva cesta.

Izjava

Farizejem in modernim inkvizitorjem v album:

Za blagohotno reklamo in javno moralno vizitko, ki jo bom nosil ponosno, iskrena hvala. Legitimacijo za presojanje moje blazemije vam odrekam. Za srednjeveške čarovniške zadeve in ekonomske po grmadi se mi zdi škoda papirja in tiskarske barve. Zastran javnega žiga lažnjivca se bomo pa še pomemili.

JOSIP ZUPANČIC.

Iz policijske kronike

Na Masarykovi cesti se je v terek nenedoma zgrudil delavec Ptički Karol. Omagal je, ker ni bogve že koliko dni pošteno jedel. Stražnik ga je pobral in poklical rešilni voz, ki je delavca odpeljal v bolnico.

V terek se je pripeljal na Poljanski česti težki karambol med dvokolesnim vozom, ki ga je vozil Marinišek Ivan, in med avtomobusom avtopodjetja Grad, ki ga je šofiral Fran Avdič. Marinišek se je pripeljal z glom po Potočnikovi ulici. V istem času je privozil po Poljanski cesti avto in na vogalu obeh ulic je prišlo do karambola. Glik se je z vso silo zaletel v avto. Šofer je avtomobus ustavil, toda bilo je že prepozno. Nesreča bi se preprečila, če bi tudi voznik hitro ustavi konja, pa tega ni mogel storiti, ker je vozil na vogalu precej hitro, kakor je sam priznal. Avto se je precej poškodoval. Škoda znaša 4 do 5 tisoč dinarjev. Poškodovalec je tudi voz, da ima Marinišek okoli 800 Din škode. Mariniška je vrglo z voza in je pri tem dobil težjo poškodbo na trebuhu. Nesrečo je deloma zakrivil voznik, ker je vozil prehitro na vogalu. Stražnik je zadržal več potnikov v avtomobu, ki so vsi izjavili, da je šofer vozil po predpisih cestnopolijskega reda in z zmerno hitrostjo.

Cvetlice ne trpe godbe

Odlični francoski naravoslovec Rouhier je predaval te dni o zanimivem pojavu v carstvu rastlin. Izjavil je, da so cvetlice, ki ne trpe zvočnih valov in ki začno hirati, če jih preveč nadlegujemo z godbo. Ta pojav opazujemo večkrat tudi v koncertnih dvoranah, okrašenih s cveticami. Zlasti godbe orkestrrov ne prenašajo nekatere cvetlice, tako n. pr. vijolice in ciklame. Poedini glasbeni instrumenti vplivajo na nekatere cvetlice naravnost porazno. V tem pogledu nimajo cvetlice smisla zlasti za modernim glasbo in reagirajo najbolj na zvoke saksofona.

Svarilo v malih oglaših

Neki londonski list je nedavno med malimi oglašil prinesel naslednji zanimivi poziv: »Opozarjam gđ. Lehaneovo, naj ne uporablja pudra, ki ga ji je predpisal zdravnik v South-Kensingtonu, ker je pri izgotavljanju pudra dodal iz raztresenosti neko škodljivo snov.« Ta oglas je dal v list zdravnik sam, ki je kasneje opazil, da se je zmotil in dodal pudru neki jedki prašek, ki razjedajo lice. Vedel pa ni naslova svoje pacientke, zato je tekel še isti dan v upravo lista in naročil oglaš. Tako mu je priporočila policija, ki tudi ni mogla najti gđ. Lehaneove. Pacientka je drugi dan res čitala oglaš. Še predno je rabila škodljivi puder.

PRI ZDRAVNIKU.

— Gospod doktor, lica me neznansko peko. Kaj naj storim, da bolečine prenehajo?

— Vi nič, gospodična, pač pa recite svojemu ženinu, naj se večkrat brije.

MALI RAČUNAR.

— Janezek, kaj pa računaš na prstih?

— Računsko nalogo delam.

— To moraš napraviti v glavi, ne pa na prstih.

— Kako naj to storim, ko pa imam samo eno glavo?

HUDOMUŠNEŽ.

— Štisl sem, da ti je dal prijatelj čitati svoj novi roman. Kdo je junak njegovega romana?

— Kdo drugi, če ne založnik, ki je imel dovolj poguma, da je njegovo delo založil.

Otroška odkritosrčnost.

— Babica, nikar me tako ne umivaj.

— Moraš se umivati. Ko sem bila jaz tako mlada, kakor si ti, sem se po večkrat na dan umivala.

— In kaj imaš od tega? Kar pogre-

se, kakšna si.

Naš novi poslanik v Pragi

Imenovanje generala Pešića za poslanika v Pragi pomeni za Češko-slovaško čast

O našem novem poslaniku v Pragi generalu Petru Pešiću priobčujemo »Narodni List« zanimiv članek, ki se glasi:

»Te dni zapusti jugoslovanski poslanik dr. Angelinović Prago in nastopi svoje mesto na Dunaju. Vodstvo poslanstva v Pragi prevzame dosedajni poslanik v Bruslju general Petar Pešić. Ta izprememba ima osebno ozadje. Dr. Angelinović je želel biti imenovan na Dunaj, še preden je stopil v diplomatsko službo. Takrat to ni bilo mogoče in ko mu je zdaj nudil običajni »revriment« k temu priložnost, je bila njegova prvotna želja izpolnjena. Praga in Beograd sta bila z delovanjem dr. Angelinovića v vsakem pogledu zadovoljna in v govoriti o priljubljenosti bi bil plebancem. Dr. Angelinović se ni počutil v Pragi kot v tujini in Praga ni videla v njem, v Dalmatincu, poslanika tuje države. Bil je nam tako drag in mil, kakor je nam Čehom draga in mila njegova domovina, Dalmacija in Jadran. Dr. Angelinoviću želimo na novem mestu obilo sreče.

Jugoslavije skuša z vsemi svojimi poslaniki, katere pošilja k nam, pokazati, koliko ji je leželo na Pragi. Ugotoviti je treba, da je pošiljal Beograd v Prago za poslanika deloma izredno odlične moze, deloma pa take, o katerih je bil v danem trenutku prepričan, da so mili nam, zlasti naši javnosti. Imenovanje generala Pešića je v duhu dosedanjih navad, v Prago prihaja m. z. odličnih kakovosti.

Če je pošiljal pred vojno Avstrija ali Nemčija na poslaniško mesto generala, vojaka, je imelo to vedno neko posebno, neprijetno obeležje. General Pešić je zares odlični vojak, eden naitalentiranejših srbskih, zdaj jugoslovanskih generalov. Vojaske usluge, ki jih je izkazal svoji domovini, se cenijo visoko in njegovo ime je dobro znano tudi med strokovnjaki na zapadu, on je vojaški strokovnjak mednarodnega pomena. Posebno po vojni so poverili vodilni činitelji države generalu Pešiću večkrat politične in državne misli, njegovo delovanje ni bilo izključno vojaško, uveljavljal se je tudi na drugih poljih. Značilno za Jugoslavijo je, da je razmerje častniškega zbora do politike in države docela drugačno, nego smo ga bili vajeni v Avstriji. To ni izključna kasta vojaških obrtnikov, to so državljani, ki so do vojske, do sodržavljanov, posebno pa do države včasoma v razmerju, kakor si ga predstavljamo pri nas. Politično življenje v Jugoslaviji pred in pod sedanjim režimom nam nudi nekaj primerov, ko se je častnik izkazal kot dober državnik in dober politik. General Pešić prihaja v Prago tako, kakor je bil v Bruslju, ne kot general, temveč kot zanesljiv in izkušen diplomat. Zvest sin Jugoslavije.

General Petar Pešić je star 59 let (ro-

jen je bil 9. oktobra 1971 v Nišu). Strokovne vojaške študije je dovršil tik pred balkansko vojno v Parizu. Od samega početka svoje kariere se je odlikoval po izobrazbi, talentu in značaju in bil je kmalu dodeljen generalnemu štabu, od koder je prišel za pobočnika h kralju Petru. Med balkansko vojno je bil že pomočnik šefa generalnega štaba I. armade, v svetovni vojni so mu bile poverjene naloge političnega, državnega značaja, ki so bile za državo večkrat eksistenčnega pomena. Od leta 1914. do 1915. je bil dodeljen kot zastopnik srbske armade vrhovnemu poveljstvu črnogorske armade, obenem je pa deloval kot zastopnik šefa generalnega štaba črnogorske armade. Njegova neizpodbitna zasluga je, da je Črna gora kljubovala obilubam in intrigam Avstrije in ostala na strani antante. Leta 1915. v najtežjih časih Srbije, je dobil general Pešić nalogo pomagati zbirati raztresene ostanke armade in jo poslati znova v boj proti Nemčiji na solunski fronti. Bil je zastopnik šefa generalnega štaba vrhovnega poveljstva srbske vojske in sicer do konca vojne. To je funkcija, ki zahteva ne samo mnogo vojaških vrlin, temveč tudi veliko politično obzorje in železen patriotizem.

Po vojni je bil general Pešić poslan z jugoslovansko mirovno delegacijo v Pariz na mirovno konferenco in ko se je 1. 1919 vrnil, je postal zastopnik šefa generalnega štaba, potem poveljnik savske divizije, končno pa šef generalnega štaba 1. 1922. Njegova naloga je bila preobraziti in organizirati srbsko vojsko v jugoslovansko armado na temelju novih razmer v državi in reorganizirati jo v duhu izkušnji iz svetovne vojne. To nalogo je rešil general Pešić mirno, toda z velikim uspehom, kakor priča sodba nepristranskih Jugoslovenov. Veliko važnost je polagal general Pešić iz vojaškega vidika na brezhibno opremo vojske, iz državnega vidika pa na visoko vzgojo armade. L. 1922 je postal general Pešić vojni minister in kot tak je ostal do 1. 1924. Potem se je vrnil v generalni štab.

Kot mož odličnih kakovosti in preizkušeni diplomat je bil general Pešić po nastopu novega režima v Jugoslaviji, 4. aprila 1929 imenovan za poslanika v Bruslju, od koder prihaja po uspešnem delovanju k nam. V strokovni jugoslovanski in svetovni literaturi uživa general Pešić velik sloves. Sodeluje v srbskih, angleških in francoskih vojaških revijah. Posebno pozornost je vzbudila tudi v inozemstvu njegova razprava o Črni gori med vojno, o njenem stališču in vedenju, katere razprava vsebuje številne, pogosto senzacionalne in doslej neznane podatke zgodovinske vrednosti.

General Petar Pešić v Pragi ni neznan. Kot vodilni činitelj jugoslovanske ar-

Dnevne vesti

— Naši profesorji na kongresu češko-slovaških pravnikov. Med letošnjim kongresom češko-slovaških pravnikov v Bratislavi so zasedali komisija za mednarodno sodelovanje profesorjev in docentov upravnega prava in političnih ved. Posvetovanjem bo predsedoval vseučiliški profesor dr. Kosta Kumanudi iz Beograda. V komisiji bo tudi vseučiliški profesor iz Ljubljane dr. Gjorgje Tasić. Kongres češko-slovaških pravnikov se udeležijo zastopniki Belgije, Bolgarije, Estonike, Holandske, Francije, Jugoslavije, Nemčije, Poljske, Avstrije, Rumunije in Švice. Rok za prijave je bil podaljšan do 1. junija.

— Prevoz zemskih ostankov naših vojakov v Pragi. Včeraj zvečer so bili odpeljani z Masarykovega kolodvora v Pragi zemski ostanki naših vojakov, ki so jih vsemučiliški profesor iz Ljubljane dr. Gjorgje Tasić. Kongres češko-slovaških pravnikov se udeležijo zastopniki Belgije, Bolgarije, Estonike, Holandske, Francije, Jugoslavije, Nemčije, Poljske, Avstrije, Rumunije in Švice. Rok za prijave je bil podaljšan do 1. junija.

— Za južniške rojake na Muliavi nam je prinesla danes gospa Tilka dr. Zbaničnikova velik zavitek razne obleke in še 1280 Din po vrhu. Seveda, če tako agilna in poštena dama vzame stvar v svoje spretnosti roke, je uspeh zagotovljen. Čeprav je dobrošurna gospa nabrala že toliko, da bo uboga družina imela velik praznik, vendar bomo počakali še do sobote, ker smo prepričani, da ima še marsikdo voljo pomagati res nujno potrebni in siromašni Jurčičevi družini na pisateljevanju do vrh dimnika zadovoljen rojstnem domu. In če bi bili vsi zdravi in krepki bi že šlo, pa je pisatelj brat star 84 let, njegova 80 letna žena pa že dolgo leži bolna v postelji, otrok je pa 5 in najstarejša Ciril in Metod imata šele po 7 let, razen njih je pa še stara teta v kajži.

— Z pridnega Jurčičevega nečaka, skrbnega gospodarja pri Pajžbarjevih, je torej došli lačni žolodci, pa malo za delo sobotnih rok. Srčna hvala vsem darovalcem, kdor ima pa še namen dati, ga pa prosimo, da nam do sobote opolne svoje darilo pošlje v redakcijo našega lista.

— Natečaj za dva zdravilnika. V Higijenskem zavodu v Novem Sadu sta izpraznjeni dve mesti sekundarnih zdravnikov. Prošnje je treba vložiti do 15. junija.

— Natečaj za inženjerje-inspektorje. Minister socijalne politike in narodnega zdravja je razpisal natečaj za inženjerje inšpektorje dela in parnih kotlov pri ministrstvu samem in pri posrednih banskih upravah. Kandidati morajo biti strojni inženjerji in izpolniti pogoje čl. 12. uradniškega zakona in čl. 19. zakona o inspekcijah dela.

— Popravilo vojašnice v Mariboru in v Celju. Za generalno popravilo vojašnice kralja Petra I. je odobreno v Mariboru 825.324.55 Din, v Celju 585.274.48 Din kredita.

— Pisalni stroji za sodišča. Pravosodno ministrstvo je sklenilo nabaviti na račun reparacij iz Nemčije okrog 500 pisalnih strojev za prvostopna okrožna in okrajna sodišča v naši državi.

— Reguliranje cen v hotelih na naši rivjeri. Pri okrožnem inspektoratu v Dubrovniku se je vršila na poziv trgovinskega ministrstva konferenca hotelierjev in svrhu reguliranja cen v hotelih in privatnih stanovanjih, ki jih oddajajo v najem v Dubrovniku in okolici. Konferenca je ugotovila, da se cene sob, posebno pa penzije v dubrovniških hotelih in penzijah zelo zmerne. V tem pogledu je bilo sklenjeno na predlog obrtne zadruge hotelierjev in gostilničarjev opremiti vse sobe s ceniki v hrvaškem, češkem, nemškem in angleškem jeziku.

— Razpuščenje društev. Podružnica kršćanske šole pri Sv. Jakobu ob Savi in društvo Podružnica kršćanske šole na Doli sta razpuščeni, ker že več let ne delujeta in nimata pogojev za pravni obstoj.

— Razpisani službi. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje službo ekonoma javne bolnice v Murski Soboti in službo ekonomskega pripravnika v isti bolnici v staležu banovinskih uradnikov II. kategorije. Prošnje je treba vložiti do 31. t. m.

— Novi paviljonji so zrasli na sejnišču ljubljanskega velesejma. Nasproti glavni vzhodu na sejnišču, levo in desno rožnih nasadov v smeri proti paviljonu češko-slovaške republike, kjer je prele stalo več malih privatnih paviljonov, se sedaj ponosno dvigata dva nova velika lična paviljona moderne fasade in praktično razporejenih razstavnih prostorov. Tu notri bo ob letošnjem jubilejnim velesejmu, ki se vrši od 29. maja do 9. junija, nameščena specialna tekstilna razstava in sicer v levem novem paviljonu, ki nosi oznako »M«, v desnem z oznako »N« pa usnarska in papirna stroka. Z obema novima paviljonom je zunanje lice sejnišča zelo pridobilo, da se ju je moralo zgraditi, pa je nov razveseljiv dokaz, kako naš velesejem napreduje in raste.

— Ispiti profesorjev za koncesije židarskega, tesarskega, kamnoseškega in vodnjarskega mojstra. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje rok za plemenite izpite profesorjev za koncesije židarskega, tesarskega, kamnoseškega in vodnjarskega mojstra za dan 10. junija. Tega dne se prične plemeniti izpiti, usni pa bodo 20. odnosno po potrebi tudi 21. junija. Prošnje za priprave k izpitu naj se vložijo najkasneje do 30. t. m. pri izpraznjeni komisiji v Ljubljani, Turjaški trg 1, kjer je treba plačati tudi izpitno takso.

— Iz odvetniške službe. V imenik odvetniške zbornice v Ljubljani je bil vpisan dr. Josip Jakšič s sedeštem v Ljubljani.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list« (doslej »Uradni list«) kr. banske uprave dravske banovine št. 1 z dne 13. t. m. objavlja zakon o urejanju hudoznikov, zakon o šlemiški imovini v eksploataciji prometne imovine in zakon o srednem kreditu za organizacijo izvosa deželnih pridelkov.

— »Človek — mati — dete«. Zdravstvena razstava v paviljonu »K« na ljubljanskem velesejmu bo pričala o veliki važnosti poljudnega zdravstvenega pouka med narodom. Bolezen preprečiti, je gotovo boljše kakor nositi težke posledice vsled nevednosti ali malomarnosti; povzročene telesne škode, katere mi vedno mogoče povsem popraviti. Namen razstave je tudi pokazati, da socialna higiena ni luksuz, pač pa je ona vodnik k izboljšanju našega narodnega zdravja. Nauk o higieni naj ne ostane monopol posameznikov, postane naj apostolat slehernega človeka, vseh kulturnih društev in vsake družine. Higijenski zavod v Ljubljani želi s to razstavo vzbuditi splošno zanimanje vseh slojev za razmah higijenskega vprašanja. Razstava »Človek — mati — dete« bo v Ljubljani nameščena le nekaj tednov. Kritika jo imenuje kot mojstrsko delo medicine in tehnike.

Siroti z milijoni!

jutri!

— Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 8. do 14. aprila je bilo v dravski banovini 14 primerov tifuznih bolezni, 120 škrlatinke, 80 ošpic, 64 davice, 2 nalezljive vnetja možganov, 16 šena, 2 krčevite odredvenosti, 72 mumpsa, 1 odredvenosti tifinika in 1 dušljivega kašlja; od 15. do 21. aprila je bilo 15 primerov tifuznih bolezni, 106 škrlatinke, 67 ošpic, 61 davice, 3 nalezljive vnetja možganov, 20 šena, 50 mumpsa, 1 dušljivega kašlja, 1 nalezljivega vnetja možganov, 1 krčevite odredvenosti in 1 odredvenosti tifinika; od 22. do 30. aprila je pa bilo 25 primerov tifuznih bolezni, 112 škrlatinke, 186 ošpic, 69 davice, 9 dušljivega kašlja, 19 šena, 2 nalezljivega vnetja možganov, 32 mumpsa, 1 krčevite odredvenosti in 1 odredvenosti tifinika.

— Naborniki — državni nameštenci in bogoslovci, rojeni leta 1906, ki pridejo kot začasno nesposobni letos ponovno na nabor, se opozarjajo na čl. 48. zakona o ustroju vojske in mornarice, po katerem lahko z letošnjim naborom končnoveljavno zadostijo svoji naborni dolžnosti, ako se izkažejo pred naborno komisijo s pridržkom svojega nadrejenega oblastva, da so res v državni službi ali bogoslovju in od kdaj. Prizadeti naj si torej pravočasno oskrbe tozadevna potrdila, da jih komisija ne zavrne še za eno leto.

— Oddaja adaptacijskih del vojašnice kralja Petra v Mariboru se bo vršila potom ofertalne licitacije 5. junija pri inženjerskem oddelku dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, načrti in predračun pa pri omenjenem oddelku.

— Oddaja adaptacijskih del vojašnice kralja Petra v Celju se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 6. junija pri inženjerskem oddelku dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, načrti in predračun pa pri omenjenem oddelku.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in da padavine niso izključene. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu in Splitu 20, v Mariboru, Beogradu, Sarajevu in Skoplju 19, v Ljubljani 18,6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762 mm, temperatura je znašala 10 stopinj.

— Ita Rina se ne misli na moštter. V torkle se je iz Zagreba pripeljala v Sarajevo Ita Rina. Kakor v Zagrebu, so jo tudi v Sarajevu zelo lepo in prijazno sprejeli. Neki reporter jo je prosil za odgovor na edino vprašanje, ki ga je zanimalo. Vprašal jo je, če se bo kdaj omožila. Jas? je rekla Ita Rina in se začudila, za zdaj sem omožena s filmom in z umetnostjo. Zato je zame vsaj za enkrat možitev brespomembna zadeva, gotovo pa brezdelje, za katerega je časa še dovolj.

— Izum Sarajevčana. Iz Zagreba poročajo, da so se dni delali poskuse z aparatom, ki ga je izumil Sarajevčan Legina, revizor železniških strojev. Priprava je taka, da ujame vsako iskro iz dimnika lokomotive. Poskus se je obnesel nad vse pričakovanje dobro.

— Dekle je ugrabili. Iz Sombora poročajo o zanimivi razpravi pred tamšnjim okrožnim sodiščem. Šlo je za ugrabljenje dekleta. Pred sodniki so se morali zagovarjati šofer Andrej Brčić in tri ženske. Obtoženi so bili, da so 6. januarja ugrabili služkinjo Julijo Balihora iz Torže. Odvedli so jo baje siloma v avtu. Osumljenici so takoj trdili, da služkinje ni bilo treba s silo odpeljati, ker je sama prostovoljno na povabilo stopila v avto. Zastali so tudi služkinjo, ki se je v svojih izjavah vedno bolj zapletala, dokler ni priznala, da je šoferja odvedla, ker se je bala matere. Šla je pa z njim prostovoljno. Vsi štirje osumljenici so bili oproščeni.

— Vse higijenske ustanove, bolnice itd. uporabljajo za razkuževanje SAMITOL, ki kakor lizol povsem zanesljivo zatira bakterije. Dobi se vseh lekarnah in drogerijah.

— Nag moški na ulici. Iz Subotice poročajo o razburljivem dogodku, ki se je dogodil v eni subotički ulici. Bivši sodnik Ludvik Kovacs je po prevratu pustil svojo sodniško službo in je odprl v Horgošu advokatsko pisarno. Začet je piti, tako da ga je zadnje čase demon alkohol popolnoma obvladal. Zanemarjal je družino in včasih pretepel ženo in otroke. Opaziti je bilo, da v njegovi glavi ni več vse v redu. Pred dnevi so ga pripeljali iz Horgoša v Subotico, da bi ga izročili v umobolnico, kjer pa ni bilo prostora. Advokat je odšel pomirjen v svoj hotel, kjer se je za nenadoma slegel in odšel nag na promenado. Stražnik ga je takoj prijel in ga s pomočjo drugih spravil nazaj v hotel. Tu se je advokat zopet sam obelkal, potem je pa zapustil sobo in vzel avtomobil ter se z njim odpeljal v okolico. Pri sebi ni imel denarja, šoferja je pa prosil, naj mu nekaj posodi. Končno so slabomnega možakarja predvčerajšnjim spravili v umobolnico.

— Samomor s morijem. V Zagrebu si je skušala včeraj končati življenje 26letna Elza Havranek. Bila je uslužbenka v kavarni »Vita«, po roku je pa Madžarka. Izpila je 6 tablet morfija. Dobila je hude krče, narko so jo odpeljali v bolnico in ji izprali želodec, tako da je izven nevarnosti. Ko so jo vprašali, zakaj je hotela v smrt, je odgovorila, da je bila težko varana v ljubem.

— Zena je umorila. Pred okrožnim sodiščem v Splitu so obravnavali zanimivo in ne vsakdanjo afero. Pred sodniki se je zagovarjala zaradi umora svojega šena 26 letna Fedora Bonić. Pred meseci je v prepričanju zabodla ženo Ivana Radeljkica. Državni pravnik je zahteval smrtno kazen oziroma doživotno ječo. Med obtožbo je vladalo za proces veliko zanimanje. Razprava dvorana je bila zasedena do zadnjega kotička. Obtoženka je izjavila, da jo je ženin zamenjal in ji končno povedal, da se bo z njo oženil le, če mu njeni starši dajo 5000 Din in preprišajo hišo na njegovo ime. Usodnega dne se je zarotnica zopet spila. Radeljkica je Bonićeva žala in jo tudi pretepel. V razburjenju je Bonićeva pograbila nož in ga zasedila ženinu v prsa, da ga prisili k ženitvi. Razprava se ni končala.

Zaradi študijskega potovanja na ordiniram do 16. junija.
Dr. V. Stacul
specijalist za otroške bolezni.
Gospodstva cesta 2.

Iz Ljubljane

—lj Kolesarska nadihga. V Srebiški ulici, pa menda tudi drugod, kolesarji kar nočejo več videti ulice, oziroma ceste ter vozijo ali bolje rečeno divjajo edinele po pešpoti tik ob zidu hiš. In tako se ti vsak hip lahko primeri, ko nič hudega sluteč stopiš iz veže ali pa z vrta na pešpot ter hočeš po opravičilu v mesto, da te biciklist, ki je prihrumel od te ali one strani, brezobzirno podere na tla ali pa vsaj pošteno oblači. Za otroke pa ta reč postaja še kar življenjsko nevarna ter ob sedanjem stanju mora voditi do hujših nesreč. Zato se samo od sebe vsiljuje v interesu javne varnosti vprašanje: ali se te naprii like in ta nered res ne dajo odpraviti?

—lj Sobe za prenočišča obiskovalcev ljubljanskega velesejma, ki se bo vršil od 29. maja do 10. junija, se razbijo v vojem številu in se naprošajo vsi oni, ki bi želi na ta čas odstopiti stanovanjskega urada velesejma na razpolago, da to namenijo najino mestnemu magistratu (mestni ekspedit). Mestni trg 27-III, sobe št. 50) ob navadnih uradnih urah.

—lj Predavanje. SPD priredi 20. t. m. ob 20. v veliki dvorani hotela »Uniona« zanimivo skriptično predavanje: V zločivem planenem kotlu skozi Avstrijo in Jugoslavijo. Predaval bo g. Oto Lutter iz Gradca, ki je v zločivem kotlu prepotoval naslednje reke: Salzach, Steyr, Enns, Donavo, Mur, Dravo, Savo, Mrežnico ter Uno. Ob tej priliki nam bo predaval nad 100 najkrasnejših skriptičnih slik z vseh potovanj. Predprodaja vstopnic v pisarni SPD, Dunaška cesta 1a-IV (mrt).

—lj Uradne ure pri Glavni carinarnici v Ljubljani. Zbornica za TOI opozarja zainteresirane, da ima glavna carinarnica v Ljubljani odslej uradne ure ob delavnikih od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure, ob sobotah pa od 7.30 do 13.30.

—lj Ženski Pokret ima važno sejo danes ob 20. v damski sobi »Emone«.

—lj Pat in Patachon v Ljudskem kinu »Dvor«. Samo še danes ob 4, pol 8 in 9 zvečer predvaja Ljudski kino »Dvor« velekomični film obeh kraljev smeha, film »Pat in Patachon kot zlat«. Pri včerajšnjih predstavah se je množestveno občinstvo namerjalo do solz izvrtnim dvotim obah »umoristov in vsi so naglašali z zadovoljstvom, da ekri »Ljudski Kino« prav umestno tudi za razvedrilo svoje že stalne publike. Samo še danes je torej zadnja prilika, da se vsakdo dobro namerje in imenitno zabava za najnižjo ceno 2, 4, 6 in 8 Din. Jutri ZKD kulturna premiera filma »Rampere«.

—lj »Rampere«. Jutri ob 4, pol 8 in 9 zvečer predvaja ZKD v prostorih kina »Dvor« premiero kulturnega filma »Rampere«, ki predstavlja modo držnega letalca in razkovalca Severnega tečaja. Glavno vlogo Rampereja predstavlja slovti Paul Wegener, umetnik, ki je leni osebnosti gotovna na odru naše drame in katerega pozna naše občinstvo iz nebroj njegovih izvrtnih filmov kakor »Dagfinn«, »Airanc« itd. Tudi ta film je jako lep, poln krasnih naravnih slik in vledramatskih prizorov. Našemu občinstvu ga najkrajše priporočamo v ogled. Cene prostora izredno nizke in sicer 2, 4, 6 in 8 Din za sedel. Ker se predvaja film prvič v Ljubljani in to edino en dan, naj si vsakdo pravočasno omisli potrebne prostore v predprodaji pri blagajni kina »Dvor«.

Gandi in njegovo življenje

Oženil se je kot 13 letni deček — Nasilje odklanja, ker se drži zapovedi: Ne ubijaj

Pred letom dni je bilo v sodni dvorani v Kalkuti izrečeno ime Mohandas Karamhad Gandi. V nabito polno dvorano je stopil mršav mož nizke postave, velikih ušes, blestečih oči in lokavega smehljaja. Kot indijski pari je imel na sebi samo kratke bele hlače, čez ramo pa neke vrste šal. Ko je vstopil, je vse obstalo, občinstvo, orožniki, advokati in angleški sodniki.

Kadar pomisli od vasi do vasi, hodijo desetstotici moških in žensk po več sto milj daleč, da vidijo Gandija, v katerem prebiva baje mahatma (veliki duh). Otroci ga instinktivno takoj spoznajo in zbirajo se okrog njega, kakor okrog skrbnega očeta. Na zadnjem vseindijskem kongresu v Lahori je Gandi mirno odložil svoja očala in dejal med burnim ploskanjem:

»Ta hip smo sklenili, da bo odslej naš program priboriti Indiji vse pravice in da bomo sami odločali o njeni usodi. Bila bi pa velika sramota, če bi ne imeli poguma, da strogo obsodimo zločin, umor in vsako nasilje. Kaj ne razumete, da bi bili mi vsi odgovorni za življenje vsakega Angleža in Angležinje, živčice med nami? Zato bomo morali žrtvovati tudi lastna življenja, da se ne skrivni noben las na glavi angleškega otroka. Samo brez nasilja, brez strahu in brez laži si priborimo svobodo.«

Kdo je mož, ki govori tako svojemu ljudstvu? Od kod prihaja? Kaj je delal poprej? V Indiji je izšlo že mnogo del o Gandiju, nekatera so pisali Indijci, druga Angleži. Gandi je bil rojen l. 1869. v mali indijski državi na zapadni morski obali. Njegov ded in oče sta služila mali državi kot ministri, pa sta kmalu odstopila, ker sta bila preveč pravničarja. Gandijeva mati je bila pobožna žena. V dotičnem kraju so imeli velik vpliv Jaini, ki visoko cenijo vsa živa bitja in nasprotujejo vsakemu ubijanju. Zato v Gandijevi rodbini nikoli niso jedli mesa. Oženil se je Gandi še kot 13 letni deček z deklico enake starosti. Gandi je spoznal in opisal tragedijo teh preranih zakonskih zvez. Njegova žena ne zna niti čitati, a vendar mu zvesto sledi. Že davno mu nadomestuje mater.

Kot deček, mladenič in oče se je učil na gimnaziji in slušal je svoje tovariše občudovati moč Angležev »zato, ker jedo beefsteak«. Nekoč je to poskusil, toda vsa noč je skakal zaklani kozliček po njegovem želodcu in v sanjah ga je očakalo gledal. To je bilo nezmožno. Ko je nekoč povedal očetu nekaj, kar mu je bil poprej zatajil, ni rekel srditi mož nčesar, pač pa mu je zdrknila solza po licu in tedaj je deček spoznal, kaj se pravi govoriti vedno resnico. Ko mu je umrl oče, je odpotoval Gandi v London študirati pravo. Materi je pred odhodom obljubil, da ne bo jedel mesa, ne pil alkoholnih pijač, ne občeval z ženskami. Obljubo je izpolnil. Takrat so bile vegetarijanske restavracije še redke in tako si je moral Gandi sam kuhati v svoji sobici. Končno se je seznanil z angleškimi vegetarijanci in postal je tajnik njihovega društva.

Kot študenta ga je mikalo svobodomiselstvo in brezbožništvo. Čital je sveto pismo in stari zakon se mu je zdel zelo bedast. Ko je pa prišel do novega zakona in prečital »Pridigo na gor«, je bil globoko giniten in našel je potrdilo njih življenjskih načel, katerih se je spominjal kot najbolj vzvišenih iz starih indijskih knjig. Znova je pozornost čital pod vplivom novega zakona prekrasno »Baghavat Gita« in našel je v nji isti nauk, da cilj življenja ne sme biti pridobivanje bogastva in slave, temveč laisanje gorja zatiranih, in da resnica vedno zmaga nad lažjo, ljubzen pa nad sovraštvom. Pozneje je z zanimanjem čital tudi koran, pa ni postal ne mohamedan, ne kristjan, temveč je ostal zvest veri svojih prednikov in se držal onih moralnih načel, ki so bila vsem veram skupna.

Gandi pravi, naj ostane katoličan katoličan, mohamedanec pa mohamedanec, nikoli pa naj ne odobrava hujškanja, žalitev ali propagande proti drugi veri. Vsak vernik naj dokaže pravilnost svoje vere z dejanji, ne pa s frazami.

Ko je končal študije, se je vrnil Gandi v Indijo, kjer je zvedel, da mu je umrla mati. Poskusil je svojo srečo kot advokat v Bombaju, pa se ni mogel sprijazniti s tem poklicem. Tedaj mu je preskrbel brat važno mislio v Južni Afriki. Mnogo Indijcev se je bilo že preselilo tja. Južnoafriški Evropci so potrebovali delavce za svoje plantaze. Črnci se dajo neradi najeti. Priselniki Indijci so se udinili za pet let. Pozneje so prišli za njimi tudi rodbine in trgovci. Dva trgovca sta se pravdala zaradi naročil in domača tvrda je poslala mladega advokata na pomoč svoji podružnici v Južni Afriki.

V Južni Afriki je videl Gandi zapadno civilizacijo v docela drugačni luči, nego med naprednimi vegetarijanci v Londonu. Zaradi barve svoje kože ubogi Indijci niso imeli dostopa ne v hotele, ne v krščanske cerkve. Belokožci so tudi Gandija na vse načine šikanirali in poniževali. Najraje bi se bil takoj vrnil v Indijo. Vso noč je razmišljal, sedeč v hladni kolodvorski čakalnici, kamor so ga bili vržili iz vlaka. Lahko bi se bil nasečil v hotelu s pomočjo osebnih intervencij ali s priporočkom svojih evropskih znancev, pa

ni hotel. Ni mu bilo do tega, da bi se sam ognil šikaniranju. Bil je ogorčen, da morajo njegovi siromašni rojaki toliko pretrpeti brez pomoči in brez intervencije. Vedel je, da bi bil sam rešen, če bi se vrnil v Indijo, njegovim rojakom bi pa s tem ne bilo pomagano. Sklenil je torej ostati v Južni Afriki in boriti se za svoje rojake.

Tedaj je začel temeljito proučevati pravni položaj indijskih priselencev v Južni Afriki. Ker borba v mejah zakonov ni zadostovala, je organiziral Gandi energičen odpor proti krivičnim zakonom s pomočjo stavk in odklanjanja neenakih davkov. Toda stavkuloče je vedno pripravil do svečane obljube, da se ne bodo spozabili do nasilja. Njegov namen je bil že takrat prepričati nasprotnika z lastnim trpljenjem in z žrtvami, da so Indijci brezpravna rasa. Gandi bi sploh nikoli ne hotel drugače nastopati v borbi za pravice podarjenih rojakov, kajti temeljno načelo njegove vere je: Ne ubijaj. Bil je aretiran in večkrat obsojen v ječo in na prisilno delo, bodisi sam ali s tovariši. Toda uklonil se ni. Slednjič policija ni vedela, kam bi s tolikimi jetniki. Tudi javno mnenje je kolebalo, kajti Indijci nikoli niso prelomili obljube, da bodo vodili borbo mirno.

Zelo je vplivalo na oblasti in na javno mnenje tudi dejstvo, da Gandi ni izbral južnoafriške vojne, da bi pomaknil indijsko vprašanje naprej. Drugi bi bili svetovaili nasprotno, namreč izkoristiti sovražnikove težkoče, Gandi je pa zatiral, da se poštenjak ne sme tako boriti. Nasprotno, s svojimi indijskimi prijatelji je organiziral celo pomožne oddelke in tvegal lastno življenje na bojišču, kjer je stregel ranjenecem ne glede na to, ali so bili belokožci ali črnci. Celotno težko ranjenega sina angleškega generala je v najhujšem ognju sam odnesel z bojišča. Smrti se nikoli ni bal, pač pa laži in sovraštva. Enako je ravnal, ko je izbruhnila svetovna vojna.

Ko so se angleške kolonije in burške republike slednjič združile v veliko južnoafriško unijo, je Gandi znova pričel borbo in se vrnil z drugimi Indijci v ječo. Da bi njihove rodbine ne stradale, je ustanovil blizu Johannesburga več društvenih domov. Sam je živel siromašno kakor delavec, skušal je lajšati ženam bridko usodo in poenostaviti življenje, da bi na ramenih mater ne slonelo pretežko breme. Se zdaj se juristi v Južni Afriki smejejo Gandijevim ovratnikom, katere je sam likal in nosil med sodnimi obravnavami. Pozabili pa tudi niso, kako vzorno je živel, kako je ljubil resnico in kako duhovito je znal govoriti. Nekoč je organiziral protestno romanje in z ogromno množico indijskih stavkuločih, katerim so sledile žene in otroci, je prehodil skoro vso Južno Afriko. Oblasti so ga znova aretirale, niso pa vedele, kaj početi s tisočci njegovih privržencev. Končno je vlada popustila in tik pred vojno je bila podpisana znana pogodba med Gandijem in generalom Smitsom, s katero je bil krivični protindijski zakon razveljavljen.

Iz delovanja litijsko-zagorskih podružnic

Litija, 10. maja. Odkar so ukinjene železniške ugodnosti, pada številno izletništvo na naše planine in tudi društveni občni zbori niso več tako dobro obiskani. Na občnem zboru litijske podružnice planinskega društva, ki se je vršil v našem sokolskem domu, so poročali predsednik podružnice z. Tomazin, tajnik učitelj z. Zupančič in blaginarka z. Rehar za litijski, za zagorski odtsek pa z. Suša.

Posebno obširno se je poročalo o pripravah za zgradbo planinske kočice na Sv. Gor. Odbor je imel veliko skrbi, da je prišel do pravih načrtov. Sodelovali so pri tem domači stavbeni mojstri, osrednji odbor in razne podružnice pa so poslošile načrte drugih planinskih zavetov. Mnogo koš so si odborniki tudi sami oledali. Stroški za preračunani na okrog 100.000 Din in za sklad svetovorske kočice se zbira z raznimi prireditvami in z odkupnimi listi. Večji prispevek se pričakuje od planinske tobole, ki se bo vršila v jeseni v Zatorju.

Za lanskó zimo je podružnica uredila vse potrebno na Sv. Planini za smuko in so vsi obiskovalci iz Zasavja kakor tudi iz Ljubljane in Zagreba hvalešni svetoplaninsko kočico, ki je pod vodstvom zagorske sekcije. Zagorčani so premarširali noga v svojem okoliku, prenovili table na križpotih, razni novi načrti pa bodo izvedeni v naslednjem času.

Zagorska sekcija ima 103. litijska pa 106 članov. Društvo je z članarino in raznim prireditvami tako dobro gospodarilo, da je plačalo stavbišče na Sveti gorl ri skoro ves les, ki se bo rabil za stavbo. Odboru je občni zbor izrekel znanje in zahvalo.

Zagorčani so predlagali, naj dobi podružnica naslov »Podružnica Litijska - Zagorje« in se bo o tem še sklepalo na izrednem občnem zboru, ki se bo vršil na kresni večer pri svetoplaninski koči. Tedaj bo podružnica na Sv. Planini priznala kres in pričakuje, da prihitel na Sv. Planino tudi drugi planinci. Člani litijske podružnice na so predlagali osnovanje stavbene zadruge za svetogorsko kočico. Sklenilo se je, da bo podružnica pristopila kot članica k tel zadruzi. Po volitvah je predsednik zaključil na uspešnih tako lepi občni zbor.

KDOR NIMA PRAV...

Ravnatelj: »Zdaj se ne čudim več, ako je toliko pomoč v vaših računih. Poglejte no to petico, človek bi dejal, da je trojka!«
»Ampak, gospod ravnatelj, saj to je zares trojka!«
»Trojka! Zakaj pa je potem podobna petici?«

A. G. Čehov:

V temi

Vredja muha. Nekako srednja, ne velika ne majhna se je zalepela v nos državnega pravdnika Gagina. Kdo ve, ali jo je prinesel spak iz radovednosti ali iz lahkomišelnosti, morda pa tudi zaradi teme. Eno je pa gotovo — nos ni prenesel prisotnosti tujega telesa in je dal znamenje za kihanje. Gagin je kihnil, kihnil je z občutkom in tako glasno, da se je kar postelja stresla. Gaginova žena, debeluhasta plavalarka Marija Mihajlovna se je tudi zdrznila in zbudila. Pogledala je v temo, vzdihnila in se obrnila na drugo stran. Čez pet minut se je znova prebudila, zdrznila se je in tesneje zagrmila oči, toda zaspati ni mogla več. Nekaj časa se je premetavala po posetli in vzdihovala, potem pa za zgodnjajala na moža, zlezla iz postelje, nataknila copate in stopila k oknu.

Zunaj je bila tema. Videle so se samo temne kroge košatih dreves in strehe bližnjih hiš. Na vzhodu je bil že napočil dan, toda prvo jutranjo zarjo so v naslednjem hipu zagrmili oblaki. V zraku, spečem in zastirtem v temi, je visela tišina. Molčal je tudi nočni čuvaj, ki dobiva plačo zato, da z udarci po deski klati nočni mir. Molčal je tudi vrabec, edini ptič, ki se ni zbal sosesčine velestrani letovščinarjev.

Grobo tišina je prekinila sama Marija Mihajlovna. Stala je pri oknu in zrla na dvorišče. Kar je presenečeno vzdihnila. Zdelo se ji je, da se plazi nekdo od cvetličnjaka proti domu. Prvi hip je pomislila, da je krava ali konj, ko si je pa pomela oči, je spoznala, da je človek.

Potem se ji je zazdelo, da je stopila temna postava h kuhinjskemu oknu, zlezla na prizidek in izginila skozi okno v kuhinjo.

— Vlomilec! — ji je šinilo v glavo in od groze je prebledela.

V hipu ji je fantazija naslikala priazor, katerega se boje dame na počitnicah: vlomilec se priplazi v kuhinjo, od tod v jedilnico, srebro v kredenci, potem spalnico, sekira, zločinčev obraz, zlatnina... Kolena so se ji jela šibiti in mrzaj jo je spreletaval od groze.

— Vasil! — je stresla moža za nogo.

— Vasil, Vasil Prokofij! Ah, križi boži, kakor bi bil lesen. Zbudi se vendar, prosim te!

— Noa? — je zagodnjial državni pravdnik in zazdehal, da je kar postelja zasopala.

— Zbudi se vendar, za božjo voljo! V kuhinjo se je nam splazil vlomilec. Stala sem pri oknu in zrla na dvorišče, pa sem naenkrat opazila, da je zlezal nekdo skozi okno v kuhinjo. Iz kuhinje pride v jedilnico; kjer ukrade žlice iz kredence. Saj so tudi Marijo Jegorovno lani okradli.

— Kaj... kaj pa hočeš?

— Bože moj, saj mi ne sliši! Vsaj prebudi se! Slišiš? Vlomilec se je nam splazil v kuhinjo. Pelageja se ga bo strasila in žlice imamo v kredenci.

— Neumnosti!

— Vasil, to je neznosno! Jaz govorim tu o nevarnosti, ti pa spiš in smrčiš! Kaj pa hočeš, za boga? Mar hočeš, da nas okrađejo? Da nas pomore? Državni pravdnik je počasi vstal, zazdehal in sedel na rob postelje.

— Vrag vedi, kakšni ljudje ste to!

— je mrmral sam pri sebi. — Se ponoči ne daste človeku miru. Budite me za tako neumnost.

— Saj prisežem, Vasil, na lastne oči sem videla, kako je zlezal nekdo v kuhinjo.

— No, in kaj za to? Pa naj leze, če hoče. Najbrž bo gasilec, ki hodi k Pelageji.

— Kaa... aaa... aaj? Kaj praviš?

— Dejal sem, da je najbrž prišel k Pelageji njen gasilec.

— Tem huše! — je zakričala Marija Mihajlovna. — To je še večja nesreča, kakor če bi bil v kuhinji vlomilec. V svoji hiši ne trpim cinizma!

— To je krika in vika! Kakor Rafina, ne trpim cinizma... kaj pa je cinizem? Vraga, čemu neki rabiš tuje, ne da bi pomislila, kaj čvekaš? Dragi moja, to je že prastara tradicija, da mora imeti kuharica vojak ali gasilca.

— Ne, Vasil! Vidi se, da me ne poznaš. Ne trpim, da bi se v moji hiši one... onega... Kar hitro mi poidi v kuhinjo in povej mu, naj se brž izmuzi. Jutri po povem Pelageji, naj mi kaj takega nikoli več ne napravi. Po moji smrti boš pa lahko dovolil, da se bodo gđile v tvoji hiši ciniznosti, dotlej pa ne dovolim. Ne, ne dovolim! No, le urno mi poidi v kuhinjo.

— Vraga strela! je zamrmral Gagin ogorčeno. — Premislil vendar s svojimi mikroskopičnimi ženskimi možgani, čemu neki bi hodil v kuhinjo?

— Vasil, boš videl, da omedlim!

Gagin je srdito pljunil, nataknil je copate, pljunil še enkrat in se odpravil počasi proti kuhinji. Bilo je tema kakor v rogu in državni pravdnik je moral spotoma tipati okrog sebe. Otupil je mimogrede vrata otroške sobe in zbudil pestunjo.

— Vasilisa, — je dejal, — snoči si vzela moj suknjič, da mi ga osnažiš. Kje je?

— Pelageja sem ga dala, gospod.

— Kakšen red pa je to? Vzameš ga in ne položiš nazaj. Zdej moram hoditi brez suknjiča.

V kuhinji je krenil naravnost tja, kjer je spala na ogromnem zaboju pod polico z lonci in skledami kuharica Pelageja.

— Pelageja! — je dejal in jo prijel za ramo. — Hej, Pelageja! Ne igray komedije, saj vem, da ne spiš! Kdo je zlezal skozi okno k tebi?

— Hooo... 'bro jutro! Skozi okno? Kdo je zlezal?

— No, no, ne daj se neumnije nego si. Povej raje svojemu ljubčku, naj brž pobere šila in kopita. Slišiš? Tu nimaj kaj delati.

— Kaj pa govorite, gospod? Človek se trudi ves dan in še ponoči mu ne daste spati. Mislite o meni tako grdo, da me je kar sram povedati. Služila sem pri bogatih trgovcih in ne kakor pri vas za bore štiri rublje, pa se mi kaj takega še svoj živ dan ni pripetilo.

— No, no, ne spravi vse hiše na noge. Svojemu fantu pa kar povej, naj jo brž odkuiri. Si razumela?

— Nikar ne grešite, gospod! Tako žaliti ubogo žensko. In nihče se ne more zavzeti zame.

In kuharica je bridko zaplakala.

— No, no, saj meni je vseeno. Postala me je gospa. Zastram mene lahko spustiš v kuhinjo samega vraga, mene se to prav nič ne tiče.

Državni pravdnik je moral priznati,

da ni ma prav in moral se je vrniti k ženi.

— Čuj, Pelageja. Ti si vzela moj suknjič. Kje je?

— Ah, gospod! Pozabila sem nam kakor na svojo smrt. Tamle pri skledah visi.

Gagin je našel pri skledah svoj suknjič, oblekel ga je in se vrnil po prstih v spalnico.

Marija Mihajlovna je bila zlezla v posteljo in čakala moža. Tri minute je bila mrtva, potem je pa postala nervozna.

— Zalkaj neki ga tako dolgo ne najazaj? — je pomislila. — Če je tam, ta... cinik. To bi še ne bilo tako strašno, toda če je tam vlomilec?

In fantazija ji je znova slikala prizor: mož stopi v kuhinjo, strahovit udarec po glavi, umira močje, mlaka krvi...

Minilo je pet minut, pet in pol, šest... Čelo ji je obšlo pot.

— Vasil! — je zakričala. — Vasil!

— No, kaj pa kričiš? Evo me, — se je začel možev glas obenem s koraki.

— Ali ti režejo glavo, ka-?

Državni pravdnik je stopil k postelji in sedel na rob.

— Nikogar ni v kuhinji, — je dejal. — Samo zdelo se ti je. Kar pomiri se. Ta goska Pelageja je prav tako poštena, kakor njena gospa. Zjokala se je, tako jo je zadelo sumničenje. Eh, kako si neumna, ti... stara koza... Eh...

Državni pravdnik se je začel svoji ženi posmehovati. Med potjo v kuhinjo in nazaj se je bil tako zdrnil, da se mu ni hotelo več spati.

— Veš kaj, luč prižgem in pokažem ti fotografijo našega predsednika. Včeraj se je poslavljial, pa je dal vsakemu fotografijo z lastnoročnim podpisom.

Gagin je prižgal svečo. Čim je pa napravil prvi korak, da poišče fotografijo, je začul za seboj pretresljiv krič. Ozrl se je in zagledal izbuljene oči svoje žene, polne presenečenja, groze in gneva.

— Kaj si oblekel v kuhinji suknjič?

— Da. Kaj pa je?

— Le poglej se!

Državni pravdnik se je pogledal in ostrmel. Na sebi ni zagledal suknjiča, temveč gasilsko bluzo.

In fantazija njegove žene je zopet slikala grozen prizor: tema, tišina, šepetanje, objemanje itd. itd.

spočetka ne povzroča nobenih bolečin. S prvimi znaki gobavosti živi človek lahko po več let, ne da bi prav vedel, da je neozdravljivo bolan. Sele zdaj, ko se je začela bolezen pojavljati močnejše, je iskal nesrečni delavec zdravniške pomoči. Seveda so ga takoj z robino vred izolirali. Gobavost so diagnosticirali na kliniki prof. Sambergerja, in sicer mikrosopično. Diagnostisirali jo bodo tudi histološko. Gobavi delavec utegne živeti še več let in ni izključeno, da odkrijejo do takrat lek proti tej prastari metli čoveštva.

ki bi verjeli, da se dajo normalni pojavi organskega življenja pojasniti fizično. Mnogo težje je razumeti telepatijo in gledanje na daljavo. Pri telepatiji se zdi razlaga s fizičnim »izžarevanjem« izključena. Driesch pravi na splošno, da je treba počakati, kajti šele bodočnost bo nam točno odgovorila na vprašanje, kaj je parapsihologija ali okultizem.

Konec perzijskega puntarja

Sedanega perzijskega šaha Reso Khana Pahlevo, pod katerim je Perzija zelo napredovala, smatra ljudstvo tudi za zaslužnega moža, ki je državo zednil. Šah se je držal po možnosti mirnih metod, da je ukrotil uporna plemena. Vedno pa seveda zlepa ni šlo. Avtonomna plemena v Beludžistanu je bilo treba ukrotiti s silo. Šah je s svojimi četami kmalu premagal bojevita plemena in vodja puntarijev Dusi Mohamed je moral s šahom kot talec. Ujetnik je lahko svobodno hodil po prestolnici Perzije Teheranu, samo mesta ni smel zapustiti.

Dusi Mohamed je pa prelomil častno besedo in s pomočjo svojega tajnika je pripravil pobeg iz ujetništva. Ko je bil šah nedavno odsoten, je hotel izvršiti svoj napad. V zakotni ulici je nenadoma potegnil iz žepa samokres in ustrelil častnika, ki ga je povsod spremljal. Potem je na velblodu pobegnil v gore. Šahove patrulje so ga iskale tri tedne, končno so ga pa privedle do smrti izmučenega nazaj v Teheran, kjer je bil te dni na šahovo povelje s svojim tamnikom za mestom ustreljen.

Unamuno izgnan iz Madrida

Duhovni vodja republikanskega pokreta na Španskem je po pisatelju Ibanazu zopet pisatelj po imenu Unamuno, profesor na univerzi v Salamanci. Unamuno se je šele nedavno vrnil iz pregnanstva v Franciji. V pogovoru z novinarji je izjavil, da je sedanjí pokret naperjen izrečno proti kralju. Španski kralj Alfonz stoji za vsem in je za vse odgovoren. Unamuno je baje izjavil, da njega kralj ne bo strmoljavil s prestola, ker se na svoj posel dobro razume. Tudi Primo de Rivera je bil prepričan, da bo vladal večno, pa ga je le odpihalo ogorčenje španskega ljudstva.

Španska vlada je zdaj sklenila »stopiti energično proti republikanskemu pokretu in je prepovedala konferenco republikancev, ki bi se bila morala vršiti 8. t. m. Profesor Unamuno je bil pozvan, naj se vrne na univerzo v Salamanca. S tem je rečeno, da ga je vlada iz Madrida dejansko izgnala.

NEVARNA GROŽNJA.

Slavni nemški slikar Max Liebermann je slikal nekoč po naročilu moža, ki z njegovim delom ni bil zadovoljen in ki svojega nezadovoljstva ni prikrival. Liebermann je mirno poslušal njegove očitke in nasvete, slednjič ga je pa minila potrpežljivost in dejal je:

— Gospod, če takoj ne utihnete, vas nasledim točno takega, kakršni ste.

Podpirajte Osrednjo protituberkulozno ligo!

TRŽAŠKA CESTA

Št.	m ²
6	1602
7	937
8	975
9	975
10	975
11	946
12	1602
43	929
44	1259
45	1374
46	1335
49	700
50	500
57	1031
58	1031
59	550
60	550
61	559

Prostovoljna sodna dražba.

V nedeljo dne 18. maja 1930 ob 9. uri dopoldne se bo vršila v obliki ugodnega vremena na licu mesta v Ljubljani ob Lanžusovi ulici pri hiši g. Letnarja, v slučaju slabega vremena pa v hiši g. Kastelica Ivana, Lepi pot št. 4, prostovoljna sodna dražba 18 stavilnih parcel, označenih v gornjem narisu s številkami 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 43, 44, 45, 46, 49, 50, 57, 58, 59, 60 in 61, lastnik Kastelic Ivan in König Robert Adolf.

Parcela se bodo prodajale po samici. Izhodna cena znaša Din 36.— za 1 m² (eden kvadrat meter).

Dražbeni pogoji so zainteresiraniom na vpogled v pisarni podpisanege notarja kot sodnega komisarja. Dražbeni pogoji se bodo zainteresiraniom tudi pred dražbo na licu mesta objavili.

Hafner Mate,
notar kot sodni komisar.

J. MAČEK
Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12
v oblekah in površninah najcenejši!

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Pisarniška soba

s souporabo telefona v sredini mesta se odda v najem. Naslov v upravi lista. 1596

Pisalni stroj

že rabljen, v dobrem stanju, kupim. Ponudbe z navedbo cene in znamke na naslov: Vinko Brišnik. Sv. Jurij ob Taboru. 1592

Dve natakariči

mladi in prikupljive zunanosti sprejem takoj. — Dober zaslužek. Ponudbe s sliko na hotel »Srečni kralji«, Zemun. 1593

Kroje po meri

novi predpisane čepice, rdeče temneje za prejšnje čepice dobijo vsi člani Sokola pri bratu Hren. Kodeljevo, Moste-Ljubljana. 1598

Več dobrih pomočnikov

išče plesarska tvečnica Josip Marz, Ljubljana, Dunajska cesta 9. 1597

Likanje moške in damske obleke 18 Din

Moško damsko garderobo najhitreje očisti, kemično čisti, temneje počišči, napravi novo podlogo, tudi obrne, da je kot nova. Walker Express, Ljubljana, Stari trg 10. Na blazne se lahko počaka, posebna čakalnica. 1602

Dve opremljeni sobi

s hrano, ena za dve osebi, druga za eno osebo, se odda. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 1601

Starejša gospodinja

70.000 Din, išče starejšega gospoda za moža. Dopisi pod: »Dobroročna« na upravo lista. 1600

Uradnik

odvetniški sollicitator, knjigovodja, slov., srbo-hrv. in nemški korespondent, stenograf in strojepisec, išče mesta v odvetniški pisarni ali večjem trg. podjetju. Ponudbe pod »Večletna praksa«/1579. 1579

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.—, spodnje modroce, mreže, posteljne odeje najceneje kupite pri

RUDOLF SEVER
Marija trg 2
Zahtevajte vzorce! 29/T

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnje uporabo, za stavbe in stalno v zalozgi Marija, dr. z o. z., Ljubljana — Dunajska c. 46, telefon št. 2820. 47/T

Potnika

išče velika domača tovarna čokolade in bonbonov za Slovenijo. Prekmurje in Medjimurje.

V poštev pridejo samo sposobni prvovrstni potniki, ki so pri odjemalcih teh krajev dobro uvedeni, so v posesti la. referenc, z znanjem slovenskega, nemškega in po možnosti hrvatskega jezika. Prednost imajo gospodje te stroke.

Obširne ponudbe s fotografijo na upravo »Slov. Naroda« pod »Dobra bodočnost«/1588.

Žrebanje v drž. raz. loteriji

Dne 12. maja so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 2000.— št. 89.152

Din 500.— št.: 1876, 1880, 8033, 8048, 13.890, 16.050, 16.062, 16.088, 17.956, 17.979, 19.126, 19.145, 19.199, 27.730, 27.752, 27.745, 27.760, 27.793, 29.223, 29.223, 29.240, 34.178, 35.386, 36.690, 37.763, 37.786, 38.115, 38.132, 38.135, 38.180, 39.540, 46.636, 46.648, 46.651, 46.659, 46.663, 46.669, 47.430, 47.456, 48.333, 48.363, 49.425, 56.047, 56.050, 57.342, 57.374, 58.854, 58.867, 58.872, 59.564, 59.573, 66.440, 67.514, 67.575, 68.720, 68.723, 68.727, 68.765, 68.770, 69.119, 69.186, 69.424, 69.451, 69.458, 69.469, 69.485, 73.782, 73.978, 75.053, 75.110, 75.139, 76.655, 77.216, 77.227, 77.236, 77.242, 77.366, 77.377, 78.055, 78.096, 84.185, 86.928, 86.959, 86.968, 86.995, 87.201, 87.251, 87.260, 87.934, 89.109, 89.114, 91.348, 96.615, 96.628, 96.638, 96.812, 96.829, 98.178, 98.951, 98.953, 98.970, 98.978, 98.996, 98.999.

Žrebanje bo trajalo do 6. junija t. l. in se bo vršilo vsak dan.

Onim, ki so bile srečke izžrebane za mal dobiček, bomo izžrebane srečke zamenjali za neizžrebane, da bodo mogli nadaljevati igranje na visoke dobitke. To pa le toliko časa, dokler bo kaj neizžrebanih srečk na zalogi. Izžrebane srečke nam je takoj vposlati.

Zadružna hranilnica, Ljubljana. Sv. Petra cesta 19.